

અજ્ઞાતકર્તૃક-સંસ્કૃત-અપભ્રંશ ભાષામયં સ્તોત્રષટ્કમ્ ॥

સં. મુનિ રત્નકીર્તિવિજય

ચાળસ્મા જૈન જ્ઞાનભંડારની હસ્તલિખિત પ્રતમાં ૨૪ તીર્થંકરની સ્તુતિ વ.નો સંગ્રહ છે. તદન્તર્ગત નંદીશ્વરાદિ સ્તુતિઓ તથા વર્તમાનચોવીશીના આદિનાથ - શાન્તિનાથ - નેમિનાથ - પાર્શ્વનાથ અને મહાવીરસ્વામી, આ પાંચ જિનેશ્વરોનાં સ્તોત્રો પ્રાપ્ત થયાં છે. તેમાં, નંદીશ્વરાદિસ્તુતિઓમાં અનુક્રમે નંદીશ્વરદ્વીપ, સમ્મેતશિખરસ્તીર્થ પર સિદ્ધ થયેલા ૨૦ તીર્થંકરો, અષ્ટાપદ પર્વત પર બિરાજમાન ૨૪ તીર્થંકરો, શ્રીસીમંધરસ્વામી ભગવાન, સમકાલે થયેલા ૧૭૦ તીર્થંકરો, ત્રણ લોકનાં જિનવૈત્યો, ૧૨ અંગસ્વરૂપ જ્ઞાન અને મહાવીર સ્વામી ભગવાનના શાસનરક્ષક સિદ્ધાધિકા દેવીની સ્તુતિઓ છે.

ત્યાર બાદ પાંચ-પાંચ ગાથા પ્રમાણ પાંચે તીર્થંકર ભગવંતનાં સ્તોત્રોમાં તે-તે તીર્થંકર ભગવંતના વર્ણ, લાંછન, પૂર્વભવો, પાંચે કલ્યાણકોના માસ તથા તિથિ, તથા શરીર પ્રમાણ વ.નું વર્ણન છે.

આશરે ૧૬મા સૈકામાં લખાણી પોથી લાગે છે. પ્રતિનું લખાણ ૧૦મા પત્રના બીજા ભાગમાં સમાપ્ત થયા પછી, એક ખૂંસાણી પંક્તિમાં “સંવત ૧૫૯૦ વર્ષે” એવું વાંચી તો શકાય છે. કર્તાનું નામ મળતું નથી.

આમાં પ્રથમ રચનાને બાદ કરતાં શેષ બધાં સ્તોત્રો અપભ્રંશ ભાષામાં છે, તે ઉલ્લેખનીય છે.

શ્રીનન્દીશ્વરાદિસ્તુતયઃ ॥

(૧)

નન્દીશ્વરદ્વીપમિતૈર્જિનાનાં પ્રાસાદશૃંગૈર્ભુવિ ભાસમાનમ્ ।

વિદ્યાધરાણામસુરામરણાં નાથૈઃ સ્તુતં મઙ્ગલદાયિ ભૂયાત્ ॥૧॥

સમ્મેતશૈલામિધભૂમહેલા - શિરોવતંસાસ્ત્રિજગત્પ્રશંસાઃ ।

લબ્ધપ્રતિષ્ઠાઃ શિવસૌખ્યલક્ષ્મીં કુર્વન્તિ તે વિશતિતીર્થનાથાઃ ॥૨॥

અષ્ટાપદસ્થા નિજમાનવર્ણા - શ્રિહૈર્યુતાઃ શ્રીભરતેન ભક્ત્યા ।

સંસ્થાપિતા તરમાનતેન્દ્રાઃ(?) શ્રીઆદિનાથપ્રમુખા જિનેન્દ્રાઃ ॥૩॥

सीमन्धरं निज्जर्कोटिसेव्यं तीर्थङ्करं क्षेमकरं जनानाम् ।
 सद्देशनाप्रीणितभव्यसङ्घ - मनन्तलक्ष्मीप्रदमानमामि ॥४॥
 कैवल्यलक्ष्म्या तिथिमेयकर्म-भूमीः पवित्राः सममेव चक्रुः ।
 उत्कृष्टकाले शतसप्ततिस्ते तीर्थङ्कर मे शिवदा भवन्तु ॥५॥
 स्वर्गे च पातालतले विशाले भूलोकमध्ये बहुतीर्थमाले ।
 भूतानि भावीनि च सन्ति यानि जैनानि चैत्यानि नमामि तानि ॥६॥
 संदर्शितानेकभवस्वरूपं शश्वत्पतङ्गप्रमिताङ्गरूपम् ।
 मिथ्यात्ववल्लीलवने लवित्रं ज्ञानं जगद्दीपमहं स्मरामि ॥७॥
 सिद्धाधिका वीरजिनस्य तीर्थ-सेवापराणां भविकब्रजानाम् ।
 विघ्नापहा शासनदेवतेयं माङ्गल्यमालामतुलां तनोतु ॥८॥

इति नन्दीश्वरादिस्तुतयः समाप्ताः ॥

(२)

जय जय पईव कुंतलकलाव विलसंत बहुलकज्जलसहाव ।
 कलहूयकंति मरुदेवि-नाभि-निव-तणय रिसह वसहंक सामि ॥१॥
 धण मिहुण तियस नरनाह देव निव वयरजंघ मिहुणे स चेव ।
 सोहम्म-विज्ज-अच्चुय-चक्कि-सव्वट्टुसिद्धि अवयरीअ इत्थि ॥२॥
 आसाढबहुल चवीउ चउत्थि कसिणट्टुमि जायउ भासि चित्ति ।
 इक्खागुभूमि नयरी विणीय धणु पैँचसय तिहि तणुपणीय ॥३॥
 चित्तट्टुमि गिन्हइ सामि दिक्ख चउ सहस समन्निय कसिणपक्खि ।
 इग्यारसि बहुली फगुणस्स संपज्जइ केवलनाण तस्स ॥४॥
 माह वदि तेरसि उज्जल निय जसि पुव्वलक्ख चुलसीय जूय ।
 जय पढम जिणेसर सूअ भरहेसर करि पसाउ निम्मलचरीय ॥५॥

॥ इति श्री आदिनाथस्तोत्रम् ॥

(३)

वीससेण अइरादेवि नंदण तणुहरण
 जय अपुव्व हरिणंक अखंडिय तणु किरण ।
 सिरिसिरिसेण कुरु-नर सोहम्म खयर निव

पाणय सो अपराजीय अच्चुय इंदभव ॥१॥
 विज्जाहिव गेविज्ज नरवइ मेहरह
 सव्वट्ठ अवयन्नउ गयउर संतियह ।
 भाद्रवए वदि सातमि सामि चवण तुह
 जिट्ठ कसिण तेरसि निसि जीयउ जम्ममहो(ह) ॥२॥
 जिट्ठ चउद्दसि बहुलीय संजम सिरि वरीय
 पोस सुदि नउमि दिणि केवल वरि वरीय ।
 जिट्ठ कसिण तेरसि निसि कंचणकंति तणु
 मुखसुख पहु पामीय छंडीय कम्मवण ॥३॥
 चउसट्ठि सहस अंतैउर चुलसीय लक्खय
 हय-गय-रहवर छन्नवइ कोडि पायक तह य ।
 नवनिहि चऊद रयण छ खंड सभूमिवर
 धम्मचक्कि सोलसमु पंचम चक्कहर ॥४॥
 चालीस-धणुह-देहो लक्ख-वरिसाण जीवियं जस्स ।
 सो संतिनाहदेवो करेइ संघस्स सिवसंती ॥५॥
 ॥ इति श्री शान्तिनाथस्तोत्रम् ॥

(४)

पंचजन्नि आउरिय संख जिणि दिणह
 अज्जवि जसु पय सेवइ लंछणमिसि जिणह ।
 रायमई भणवल्लह सोहग सुंदरह
 नेमिचरीय त्रिज्जइ फलिणी सामलह ॥१॥
 आसि धणो तसु दइया धणवइ सुहमसुर
 चित्तगइ विद्याहर रयणमइ महिंदसुर ।
 अपराजीय प्रीय प्रीयमइ पायारणह
 संखनिवो तसु जसुमइ प्रीय अपराजीयह ॥२॥
 नवमभवे सोरियपुरि समुदविजय धरणि
 सिवादेविराणी नंदण जायुकुल तसुण
 कन्ती किसिण दुवालसि अपराजीय चवणु

श्रावण सिय पहु पंचमि मंदरगिरिन्हवण ॥३॥
 सीय छट्ठि सावण सहस समन्निय वय गहण
 रेवइगिरिवरि सामी रायमइ परिहरण ।
 दिण चउपन्न अणंतर आसो मावसह ।
 केवलनाणी विहरइ तणु जसु दस धणुह ॥४॥
 जीविय वरिस सहस्सं आसाढे अट्टमीय सिय पक्खे ।
 संपत्तं सिद्धिसुहं उज्जिते नमह नेमिजिणं ॥५॥
 ॥ इति नेमिनाथ स्तोत्रम् ॥

(५)

सामि सामलय तणु कंति किरणावली
 जयउ विलसंत कल्लाण-घणमंडली ।
 जयउ धरणिंद-फणि रयण रयविज्जला
 भविय घण मोर नच्चंति हरिसुज्जला ॥१॥
 नाह मरभूइ भवि भमीय वणि गयवरो
 देव सहसार विज्जाहर ब्भूअ सुरो ।
 विज्जनाहो य गेविज्ज कणयापहो
 चक्कवट्ठी य पाणय विमाणच्चुअ ॥२॥
 चित्त चउत्थीइ कसिणाइ वाणारसी
 नयरि निव आससेणस्स वामासई ।
 पोस दसमीइ कसिणाइ जम्मुत्सवो
 तास इग्यारसी गिण्हए संजमो ॥३॥
 कसिण चउत्थीइ चित्तस्स तुह केवलं
 सुद्ध अट्टमिहिं श्रावणह पत्तो सिवं ।
 नाह तणुमाण नवहत्थ फणि लंबणो
 वरिस सउ आउ जिण नयण आणंदणो ॥४॥
 जिण विघन विणासण पाव पणासण पास पसन्नउ होउ महो ।
 पउमावइ देवी जसु पय सेवी मनवंछित सुह देउ महो ॥५॥
 ॥ इति श्री पार्श्वनाथस्तोत्रम् ॥

(६)

जयउ सो सामी वीर जिणंदो
 पिक्खिय लंछणि जासु मइंदो ।
 संगम कामिणि मणिमणि वासो
 काम करी किम करइ उल्लासो ॥१॥
 नयसार सोहमि मिरीय सुबंभे
 कोसीय सुर वसुभित्त सुहम्मो ।
 अग्गिजोई ईसाणग्गिभूई
 सिरिभारद्दह महिंद चउगई ॥२॥
 थावर सुर वसुभूइ य सक्के
 हरि नारय सीह नारय चक्के ।
 सक्कीय नंदण पाणय चवीउ
 देवाणंदा ऊअरि अवयरिउ ॥३॥
 सीय छट्ठि साढह वसीउ
 बियासी दिणि आणेई हरिणेगमेसी ।
 कुंडगामि सिद्धत्थह नरवइ
 बालंभ त्रिसला तसु कुखि आवइ ॥४॥
 चैत्रसीय तेरसि जायु जम्म
 मेरु कंपावीय सुणीइ रम्म ।
 छप्पियइ नंदण दईय जसोआ
 नंदिवद्धन पहो जाणे भाया ॥५॥
 बहुल दसमि पहु मगसिर मासह
 दिक्ख लेउ सहीया उवसग सहस ।
 सिय वइसाह दसमिइं केवल
 कित्तीयमावस सुद्ध सीय निम्मल ॥६॥
 इय जिण वीरह कणय सरीरह सत्त हत्थु उच्चत्त तणु ।
 जय गणहर गोयम जगि जस उत्तम
 फलीय सयल कल्लाणवण ॥७॥
 ॥ इति श्री महावीरस्तोत्रम् ॥